

Полякова Юлія Володимирівна,

доктор економічних наук, доцент, професор кафедри міжнародних економічних відносин, Львівський торговельно-економічний університет, 79005, м. Львів, вул. Туган-Барановського, 10, тел.: (097) 981-87-29, e-mail: polyakova0909@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-8073-6186>.

Котуха Олександр Степанович,

кандидат юридичних наук, професор, професор кафедри цивільного права та процесу, Львівський торговельно-економічний університет, 79005, м. Львів, вул. Туган-Барановського, 10, тел.: (098) 255-48-33, e-mail: kotuha1@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0002-1198-8849>

Олашин Марина Миколаївна,

кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри кримінального права та процесу, Львівський торговельно-економічний університет, 79005, м. Львів, вул. Туган-Барановського, 10, тел.: (098) 575-82-25, e-mail: olashynm@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-9077-4805>.

ІНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІЖНАРОДНОГО МИТНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ

Анотація. Стаття присвячена розгляду процесів інституційно-правового забезпечення міжнародного митного співробітництва України. У світовій практиці сформовано відповідні норми та правила, що визначають підходи до митного регулювання і митної справи та одночасно сприяють інтенсивному розвитку міжнародного співробітництва. Міжнародне митне право складається з міжнародних договорів, міжнародних звичаїв, законодавства у галузі митної справи, практики у сфері міжнародних митних відносин та рішень, прийнятих міжнародними організаціями.

Формування митної політики України відбувалося в умовах становлення митних органів, розвитку національної системи митного регулювання, приєднання до міжнародних організацій та конвенцій. На формування державної митної політики також справляють вплив економічні, міжнародні, політичні та ідеологічні фактори. Сьогодні трансформація митної політики України відбувається з урахуванням глобальних тенденцій та існуючих норм і правил, діючих у міжнародному співтоваристві. Україна має зобов'язання перед ВМО (Всесвітня митна організація), що розкриваються у роботі, спрямованій на реалізацію стандартів організації, зокрема автоматизація митних технологій, боротьба з контрабандою та порушеннями митних правил, виконання умов чинних конвенцій ВМО. Усі зазначені заходи відбуваються у правовому полі, що визначається міжнародним митним правом, яке регулює міждержавні зв'язки у галузі митних правовідносин. Сформоване законодавство з питань митної справи в Україні складається з Конституції України, Митного кодексу та інших нормативно-правових актів України. Вагомого значення набувають двосторонні угоди з митними адміністраціями інших держав.

Процес євроінтеграції України передбачає уніфікацію та наближення до Європейських норм та стандартів, зокрема і у митній політиці, які передбачено чинною Асоціацією між Україною та ЄС, розділом IV "Торгівля і питання, пов'язані з торгів-

лею”, главою 5 “Митні питання та сприяння торгівлі”. На виконання вимог зазначеного документа створено Підкомітет митного співробітництва для консультацій та моніторингу виконання і адміністрування питань митного співробітництва. Пріоритети інституціалізації міжнародного митного співробітництва передбачають подальші заходи у напрямі європейської інтеграції; активну участь у міжнародних організаціях; удосконалення договірно-правової бази митного співробітництва; взаємодію з митними установами інших держав; уніфікацію митних процедур і стандартів.

Ключові слова: міжнародне митне співробітництво, Митний кодекс, митна політика, митне регулювання, митне право, митна територія, Всесвітня митна організація (ВМО), Асоціація між Україною та ЄС.

Poliakova Juliia Volodymyrivna,

Doctor of Science in Economics, Associate Professor, Associate Professor of International Economic Relations Department, Lviv University of Trade and Economics, 79005, Lviv, Str. Tuhan-Baranovskogo, 10, tel. (097) 981-87-29, e-mail: polyakova0909@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-8073-6186>.

Kotukha Oleksandr Stepanovych,

PhD in Laws, Professor, Professor of Civil Law and Procedure Department, Lviv University of Trade and Economics, 79005, Lviv, Str. Tuhan-Baranovskogo, 10, tel. (098) 255-48-33, e-mail: kotuha1@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0002-1198-8849>

Olashyn Maryna Mykolaivna,

PhD in Laws, Associate Professor of Criminal Law and Procedure Department, Lviv University of Trade and Economics, 79005, Lviv, Str. Tuhan-Baranovskogo, 10, tel. (098) 575-82-25, e-mail: olashynm@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-9077-4805>

INSTITUTIONAL AND LEGAL SUPPORT OF INTERNATIONAL CUSTOMS COOPERATION OF UKRAINE

Abstract. The article considers the processes of institutional and legal support of international customs cooperation of Ukraine. In the world practice, relevant rules and regulations have been formed, defining approaches to customs affairs and procedures and at the same time contributing to an intensive development of international cooperation. International customs law consists of international treaties, international customs, customs legislation, practices in the field of international customs relations and decisions made by international organizations.

The Ukrainian customs policy was formed under the conditions of establishment of customs authorities, development of the national system of customs regulation, accession to international organizations and conventions. Economic, international, political and ideological factors also influence the formation of the state customs policy. Today, the transformation of Ukraine’s customs policy is taking into account global trends and existing rules and regulations in force in the international community. Ukraine’s obligations to the World Customs Organization (WCO) are revealed in the activities aimed at implementing the Organization’s Standards, including the automation of customs technologies,

combating smuggling and violations of customs rules, compliance with the conditions of current WCO conventions. All these measures take place in the legal field defined by international customs law, which regulates interstate relations in the area of customs relations. The existing customs legislation in Ukraine consists of the Constitution of Ukraine, the Customs Code and other normative legal acts of Ukraine. Bilateral agreements with customs administrations of other countries are getting of great importance.

The process of European integration of Ukraine provides for unification and approximation to European norms and standards, in particular in the customs policy, which is stipulated by the current Association Agreement between the EU and Ukraine, Title IV "Trade and Trade-related Matters", Chapter 5 "Customs and trade facilitation". To fulfil the requirements of the above mentioned document, a Customs Cooperation Subcommittee was established to consult and monitor the implementation and administration of customs cooperation issues. The areas of institutionalization of international customs cooperation include further measures in European integration; active participation in international organizations; improvement of the contractual and legal base of customs cooperation; interaction with the customs administrations of other countries; unification of customs procedures and standards.

Keywords: international customs cooperation, Customs Code, customs policy, customs regulation, customs law, customs territory, World Customs Organization (WCO), Association Agreement between the EU and Ukraine.

Постановка проблеми. Розвиток митної справи та системи митного регулювання у країнах світу передбачає прийняття та дотримання ними національних нормативно-правових актів та врахування міжнародних норм і стандартів, що сприяє уніфікації митних процедур, удосконаленню митного регулювання, розвитку міжнародного митного співробітництва, забезпеченню економічної безпеки держави. Митна політика є складовою внутрішньої та зовнішньої політики, яка визначає зміст діяльності держави та її уповноважених інституцій у напрямі регулювання зовнішньоекономічних відносин та організації митної системи, одночасно має на меті захист національних інтересів, національної безпеки і економічного суверенітету держави. Важливими інструментами митної політики виступають встановлені національним законодавством і міжнародними угодами митні тарифи і система заходів нетарифного регулювання, що форму-

ється, як правило, з урахуванням міжнародних стандартів.

Міжнародне митне співробітництво відбувається в умовах глобалізації світових економічних та політичних процесів. Інтернаціоналізація митних відносин проявляються у наступному: укладення союзів та багатосторонніх угод; вироблення єдиних тарифів; узгодження системи опису і кодування товарів; створення міжнародних організацій, які встановлюють норми і процедури регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Сучасний розвиток міжнародного співробітництва у митній справі з метою регулювання міжнародної торгівлі та уніфікації норм зовнішньоекономічної співпраці потребує інституціалізації, під якою розуміємо формування інформаційного та інституційно-правового забезпечення – обмін інформацією, укладання багато- та двосторонніх угод про співробітництво, участь у міжнародних організаціях, гармонізацію митних правил та процедур,

створення спеціалізованих інституцій, інтегрування до загальносвітових процесів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання, що стосуються міжнародного співробітництва України у митній сфері, набувають актуальності у різні періоди формування митної політики країни. Вони, передусім, були пов'язані із інтеграцією України до міжнародного середовища, приєднання до міжнародних митних конвенцій або міжнародних організацій (Світової організації торгівлі, Всесвітньої митної організації тощо). Пріоритетним завданням на сучасному етапі інтернаціоналізації митної політики виступає реалізація положень Угоди “Про Асоціацію між Україною та ЄС”, зокрема регламентованих розділом IV “Торгівля і питання, пов'язані з торгівлею”, главою 5 “Митні питання та сприяння торгівлі”. Різноманітні аспекти митної політики, митного регулювання та митного права детально вивчаються у наукових публікаціях вітчизняних вчених. Так, систему митного регулювання розглядають у своїх працях В. Дудчак та О. Мартинюк, митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності є предметом наукового пошуку О. Гребельника. Міжнародно-правові стандарти досліджують В. Денисенко, К. Сандровський. Формування та засади митного права вивчають А. Годяк та Р. Шишка. Митну політику в умовах глобалізації висвітлює П. Пашко, економічні аспекти митної політики – О. Єгоров. Проте, на сучасному етапі додаткової уваги потребує аналіз пріоритетів та напрямів наближення митної політики України до світового простору, що обумовлено активізацією процесів глобалізації та інтеграції.

Мета статті – аналіз пріоритетів та напрямів інституційно-правового забезпечення міжнародного митного

співробітництва України як процесу інституціоналізації.

Виклад основного матеріалу.

Митна політика за своєю сутністю – явище неоднозначне, в якій виділяють два аспекти: внутрішній (захист національного товаровиробника, нових галузей та економіки загалом) і зовнішній (створення найбільш сприятливих умов для участі у торговельно-економічному співробітництві). Зовнішній аспект означає, що держава, встановлюючи певні вимоги та застосовуючи інструменти митного регулювання, адаптує загальновизнані принципи і норми, що формувалися у міжнародному митному праві.

Від розвитку митних відносин залежать напрями розвитку міжнародної торгівлі та міжнародних економічних відносин. За допомогою інструментів тарифного і нетарифного регулювання держава може стимулювати ввезення або вивезення відповідних товарів, провадити економічну, науково-технічну, валютно-фінансову політику у сфері зовнішньоекономічної діяльності.

З цього випливає, що митна політика не зводиться лише до технічних аспектів проведення митної справи. Це поняття більш широке, оскільки охоплює різноманітні параметри діяльності держави в галузі зовнішньоекономічної діяльності та світового господарства. Митна політика і митна справа відносяться до важливих проявів суверенітету держави і тому вимагають посиленої уваги з боку держави при формуванні міжнародно-правової позиції. На різних етапах розвитку держави, залежно від цілої низки причин (економічних, політичних), домінує та чи інша стратегічна або тактична функція, яку виконують митні органи.

Митно-тарифне регулювання розглядають як механізм захисту вітчизняного товаровиробника в умовах по-

силеної міжнародної конкуренції. У зв'язку з цим виникає поняття митної безпеки, яке пов'язує із вирішенням низки питань інституційного, кадрового, функціонального і тарифного характеру [1, с. 97].

Митна політика у сфері зовнішньоекономічних зв'язків загалом відбивається у двох моделях, які втілюють загальні підходи до міжнародної торгівлі, – це протекціонізм і вільна торгівля. Загалом практична політика є поєднанням елементів протекціонізму та вільної торгівлі. При цьому важливо відмітити, що протекціонізм завжди має національний характер, тоді як політика лібералізації торгівлі переважно є результатом взаємних домовленостей держав на двосторонній або багатосторонній основі. Відмітимо, що політика вільної торгівлі більше відповідає задачі найбільш ефективного використання сприятливих умов для розвитку економіки в цілому, а політика протекціонізму використовується для розв'язання конкретних завдань, які найчастіше пов'язані з вирішенням тих чи інших економічних проблем. Проте, незважаючи на всі відмінності, кінцева мета і тієї, і іншої політики однакова – формування найбільш сприятливих умов для участі країни у міжнародному поділі праці.

Сучасний етап розвитку митної політики передбачає інтеграцію митних відносин України і ЄС, яка повинна проявлятися в укладанні договорів і угод з різних питань, виробленні єдиних тарифів, погоджених систем опису і кодування товарів, у створенні загальної системи управління, яка буде запроваджувати митні правила, норми і процедури регулювання зовнішньоекономічної діяльності [2].

Фактори, що впливають на формування державної митної політики [3, с. 162-163]:

- економічні: однією з головних засад правової держави має бути ефек-

тивна митна політика, яка є економічно доцільною, обґрунтованою з точки зору активного стимулювання та розвитку окремих галузей економіки, правового регулювання напрямків і обсягів товарообігу з іншими державами та якісне забезпечення економічної безпеки України у правовому полі;

- міжнародні: участь країни у міжнародних митних і торговельних об'єднаннях та організаціях покладає на неї обов'язки щодо проведення власної державної митної політики, уніфікації тарифних ставок відповідно до міжнародних стандартів, гармонізації вітчизняного митного законодавства зі світовими стандартами та міжнародним законодавством;

- політичні: державна митна політика є вагомим складовим зовнішньополітичної діяльності держави; надання окремим державам або групам держав певних митних преференцій є засобом налагодження тісної співпраці та отримання взаємовигідних результатів;

- ідеологічні: створення стримуючих факторів і заборон, відповідного митного та кримінального законодавства для попередження і відвернення потрапляння на митну територію України товарів, що можуть бути потенційно небезпечні для суспільної моралі, громадської та екологічної безпеки тощо.

Протягом формування митної політики Україна використовувала механізми митного регулювання і міжнародний досвід його застосування. На першому етапі (1991–1993 рр.) зовнішньоекономічна система характеризувалася практично повною відсутністю митно-тарифного регулювання. Для другого етапу (1994–1995 рр.) розвитку національної системи митно-тарифного регулювання характерне оподаткування експортно-імпортних операцій здебільшого

з фіскальних міркувань. На третьому (1996–1998 рр.) запроваджуються механізми, спрямовані на захист вітчизняної промисловості від іноземної конкуренції. На четвертому (1999–2005 рр.) приділялася увага вдосконаленню митно-тарифного регулювання відповідно до міжнародних стандартів митного регулювання та вимог ГАТТ/СОТ. На п'ятому етапі (2006–2010 рр.) активізувалася співпраця України із СОТ, відбувалася поступова лібералізація імпортного та експортного тарифів. Шостий період (з 2010 р.) характеризується посиленням контролю за правильністю визначення митної вартості, класифікації і країни походження товарів. Сьогодні відбувається трансформація митної політики відповідно до існуючих норм та правил у міжнародному співтоваристві, реалізація зобов'язань України згідно укладених міжнародних угод, налагодження ефективної співпраці з міжнародними митними і торговельними організаціями.

Протягом всіх періодів відбувалися процеси інституціалізації, зокрема змінювалось та удосконалювалось вітчизняне законодавство, що регулює митну політику в Україні, зокрема, Закон України “Про участь України у Митній конвенції про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП (Конвенції МДП 1975 року)” (1994р.), Закон України “Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту” (1998 р.), Закон України “Про приєднання України до конвенції про тимчасове ввезення” (2004 р.), Митний кодекс України (2012р.), Закон України “Про митний тариф” (2013 р.) та інші.

Усі зазначені заходи відбуваються у правову полі, що регулюється митним правом. Під митним правом розуміють комплексну галузь, систему встановлених державою правових

норм різної галузевої приналежності, які покликані регулювати відносини у сфері митної справи і митної політики [4, с. 37]. Міжнародне митне право регулює міждержавні зв'язки у галузі митних відносин, які виникають під час переміщення через митний кордон товарів, фізичних осіб, предметів, послуг і капіталів.

Відповідно основними завданнями митного права визначено [5, с. 47]:

- забезпечення міжнародної економічної безпеки і неухильного дотримання суверенного права держави щодо вибору власної митної системи та митної політики;
- свобода міждержавного спілкування, що передбачає уникнення незаконних ембарго, торговельних, митних, кредитних та технологічних блоkad;
- спрямування міжнародних відносин на співіснування країн з різним рівнем розвитку і недопущення дискримінації, запобігання політичного тиску;
- розбудова міжнародних економічних відносин, що базуються на принципах поваги до державного й економічного суверенітету, рівноправності і взаємовигоди, створення сприятливих умов для розвитку співробітництва між державами у сфері митного регулювання і взаємодопомоги.

У міжнародному митному праві використовуються такі джерела [5, с. 48]: міжнародний договір; міжнародний звичай, який визначений державами як правова норма; внутрішнє законодавство у галузі митної справи; прецеденти міжнародних відносин; практика у сфері міжнародних митних відносин; рішення, прийняті міжнародними організаціями з питань міжнародного митного співробітництва і взаємодопомоги держав.

Митне право ЄС визначається як фундаментальні засади існування ЄС

в цілому. Відповідно до ч. 1 ст. 28 Договору про ЄС, Співтовариство базується на існуючому митному союзи (охоплює торгівлю товарами та включає заборону застосування мит між країнами-учасницями) та на ухваленні єдиного митного тарифу, що використовується у відносинах з іншими країнами. Митне право ЄС визначають як сукупність регіональних правових норм, які регулюють: 1) відносини щодо функціонування митного союзу ЄС; 2) відносини щодо торгівлі товарами між ЄС та іншими країнами; 3) відносини в митній сфері між ЄС в цілому і державами-членами та іншими країнами і міжнародними міжурядовими організаціями [3, с. 14-15].

У процесі формування митного права як системи сформувалася та активно використовується низка понять – митний простір, митний кордон, митний сервітут, митна територія. Відповідно до Митного кодексу України, територія України, зайнята сушею, територіальне море, внутрішні води і повітряний простір, а також території вільних митних зон, штучні острови, установки і споруди, створені у виключній (морській) економічній зоні України, на які поширюється виключна юрисдикція України, становлять митну територію України.

Межі митної території України є митним кордоном України. Митний кордон України збігається з державним кордоном України, крім меж штучних островів, установок і споруд, створених у виключній (морській) економічній зоні України, на які поширюється виключна юрисдикція України. Межі території зазначених островів, установок і споруд становлять митний кордон України [6].

Таким чином, у світовій практиці склалися відповідні норми та правила, що визначають загальні засади митного регулювання і митної справи та

сприяють інтенсивному розвитку міжнародного співробітництва. Зазначені підходи використовуються у практиці формування митної політики України.

Згідно з Постановою Верховної Ради України від 19 червня 1992 року та Постанови Кабінету Міністрів України від 1 червня 1992 року Україна приєдналася до Конвенції про створення Ради Митного Співробітництва, відповідно з 1992 року є повноправним членом Всесвітньої митної організації. У 2011 році прийнято Закон України “Про внесення змін до Закону України “Про приєднання України до Протоколу про внесення змін до Міжнародної конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур”.

Україна є учасницею міжнародних конвенцій та угод, серед яких: Міжнародна конвенція про Гармонізовану систему опису та кодування товарів (ГС); Міжнародна конвенція про взаємну адміністративну допомогу у відверненні, розслідуванні та припиненні порушень митного законодавства; Конвенція про тимчасове ввезення та ін.

У зв'язку з цим Україна має фінансові зобов'язання перед ВМО, які передбачають сплату періодичних внесків, та бере активну участь у спільних операціях під егідою ВМО у сферах боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил, захисту прав інтелектуальної власності та інших подібних заходах. У межах діяльності, спрямованої на реалізацію Рамкових стандартів ВМО, втілюються заходи з автоматизації інформаційних митних технологій та впровадження сучасної системи електронного декларування. Також здійснюються підготовчі роботи із запровадження системи інтегрованого контролю на основі міжвідомчої взаємодії у пунктах пропуску через державний кордон і створення єдиної міжвідомчої автоматизованої інформаційної системи

стосовно контролю за зовнішньоторговельною діяльністю суб'єктів господарювання [7].

Ефективним засобом розвитку міжнародної торгівлі та протидії митним правопорушенням і контрабанді визнано уніфікацію митних процедур на міжнародному рівні. Це дозволяє практично застосовувати делегування повноважень між митними службами інших держав з урахуванням наявності відповідних технічних засобів та можливостей здійснення процедур митного контролю та митного оформлення. У подальшому це передбачає взаємний обмін інформацією щодо результатів здійснення цих процедур між митними органами інших держав і визнання результатів такого контролю. Враховуючи наведене, участь України в міжнародних угодах у сфері митної справи, повноцінна робота у межах міжнародних організацій є основою запровадження цивілізованих митних процедур у професійній діяльності митних органів України [8].

Під державною митною політикою розуміють частину державної економічної політики як систему напрямів і принципів діяльності держави у сфері забезпечення митної безпеки України та захисту митних інтересів, регулювання зовнішньої торгівлі, внутрішнього ринку, розвитку економіки України та інтеграції до світової економіки. Вагоме значення для формування засад митної політики і визначення засобів та інструментів митного регулювання має базовий документ – Митний кодекс, який ухвалений у березні 2012 року. Він визначає загальні засади митної справи та діяльності митних органів, регулює різноманітні аспекти митної політики. Митний кодекс розкриває визначення низки термінів, а також правила визначення країни походження, застосування Української класифікації товарів зов-

нішньоекономічної діяльності, митну вартість та методи її визначення, митні режими, порядок переміщення і пропуску через митний кордон, митні формальності, митний контроль та митне оформлення, митні платежі, митну статистику та функціонування митних органів тощо. У Митному кодексі також висвітлено митну політику, митні інтереси, митну безпеку, митну справу та зазначено принципи митного регулювання. Окрім Митного кодексу, законодавство з питань митної справи складається з Конституції України та інших законів України [9].

Процес євроінтеграції України передбачає уніфікацію та наближення до Європейських норм та стандартів, зокрема і у митній політиці. Чинною Асоціацією між Україною та ЄС розділом IV “Торгівля і питання, пов’язані з торгівлею”, главою 5 “Митні питання та сприяння торгівлі” визначено цілі; законодавство та процедури; відносини з бізнес-спільнотою, збори та платежі, митну оцінку, митне співробітництво, взаємну адміністративну допомогу в митних справах, технічну допомогу і розвиток потенціалу; діяльність Підкомітету з питань митного співробітництва; наближення законодавства у митній сфері [10].

На виконання вимог зазначеного документа створено Підкомітет митного співробітництва, функції якого охоплюють проведення постійних консультацій та моніторинг стану виконання і адміністрування питань митного співробітництва, транскордонного митного співробітництва та управління, технічної допомоги, правил походження товарів, сприяння торгівлі, а також взаємної адміністративної допомоги в митних справах. До складу Підкомітету з питань митного співробітництва входять представники Європейської Комісії та України, відповідальні за митні та пов’язані

з митницею питання. Засідання Підкомітету проводиться один раз на рік, станом на 2019 рік відбулося три засідання.

Реалізація Угоди відбувається у наступних напрямках: розпочато процес технічної модернізації митних установ; відкрито новий міжнародний пункт пропуску; запроваджено оформлення за принципом єдиного вікна, обслуговування через єдиний рахунок та статус уповноваженого експортера. Має місце залучення до боротьби з транснаціональною злочинністю та приєднання до Конвенції про правила походження. Одночасно наближення митного законодавства до стандартів ЄС передбачає адаптацію програми автоматизованого економічного оператора, регулювання захисту прав інтелектуальної власності, реалізацію проектів допомоги ЄС в митній сфері, розробку стратегії інтегрованого управління кордонами.

Пріоритетами реформування вітчизняної митної системи стають зменшення часу для проведення митного оформлення та формування інноваційної форми митного контролю, що притаманна високорозвиненим країнам. Серед ключових інновацій митної діяльності визначають впровадження системи електронного декларування, побудову автоматизованої системи аналізу та управління ризиками, запровадження інституту уповноваженого економічного оператора. В рамках інтернаціоналізації митного співробітництва налагоджується активна співпраця з низкою митних органів країн-членів Всесвітньої митної організації [11]. Двостороннє співробітництво з митними адміністраціями іноземних держав базується на визначених пріоритетах, які сприяють максимальній прагматичності таких контактів з погляду їх впливу на діяльність митних установ загалом [8].

Стосовно української економіки визначено такі ключові тенденції й ризики, які в найближчій перспективі визначатимуть пріоритети застосування й спрямованість поширених інструментів митного регулювання: застосування торгово-економічних санкцій, інтернаціоналізація торговельного обміну, структурні зрушення у світовій торгівлі, посилення ролі міжнародних торгово-економічних об'єднань [12].

Зазначене вище свідчить про поступове та продумане формування інституційно-правового базису функціонування митного регулювання відповідно до міжнародних стандартів, адаптацію провідної європейської практики митного регулювання, інтеграцію національної економіки в глобальне економічне середовище. Також митна політика має спрямовуватися на зближення країн шляхом спрощення та уніфікації митних процедур відповідно до світових стандартів та захист економічних інтересів України. Серед пріоритетних напрямів слід назвати наступні:

- активна діяльність у міжнародних організаціях з митних питань, що дасть можливість Україні бути повноправним учасником міжнародного співтовариства та сприятиме її закріпленню на міжнародному рівні як правової держави;
- залучення правової та міжнародної технічної допомоги з боку іноземних фахівців для гармонізації вітчизняного законодавства із чинними міжнародними нормами і стандартами;
- удосконалення договірно-правової бази митного співробітництва шляхом внесення змін до нормативно-правових актів на вітчизняному законодавчому рівні та укладення міжнародних договорів про співпрацю;
- взаємодія з митними адміністраціями інших держав, що дозво-

лить перейняти досвід провідних країн, налагодити співпрацю з митними адміністраціями у сфері регулювання зовнішньоекономічної діяльності;

- інформаційне забезпечення для своєчасного отримання необхідної інформації, ознайомлення з міжнародними нормативно-правовими актами, що формують міжнародну митну політику та імплементація їх норм у вітчизняне законодавство.

Висновки. Невід'ємною частиною розвитку сучасного світового господарства є активізація зовнішньоекономічної діяльності, що передбачає налагодження міжнародного співробітництва та вихід на зовнішні ринки підприємств, вироблення державної політики у сфері зовнішньої торгівлі, яка безпосередньо пов'язана з митною складовою.

Протягом формування митної політики України перед державою поставили такі завдання, як контроль за зовнішньоторговельною діяльністю, наповнення державного бюджету за рахунок оподаткування зовнішньоекономічної діяльності, захист національного товаровиробника від іноземної конкуренції. Одночасно відбувалися процеси інституціалізації, що розкриваються у приєднанні до СОТ та ВМО, формуванні структури митної служби, прийнятті нормативно-правових актів, укладанні угод про співробітництво з митних питань тощо. Проте на даному етапі домінуючим є вдосконалення системи митного регулювання відповідно до міжнародних стандартів, реалізація положень Угоди про Асоціацію між Україною та ЄС, діяльність Підкомітету митного співробітництва.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Сторожук О. В., Свириденко Г. М. Митно-тарифне регулювання як фактор

забезпечення зовнішньоекономічної безпеки держави в умовах інтеграції. Глобальні та національні проблеми економіки. 2017. Вип. 17. С. 94–98.

2. Зайцев В. Митна політика України в контексті євроінтеграційних відносин. Вісник економічної науки України. 2017. №2. С. 43–47.

3. Денисенко В. В. Правове забезпечення митної політики : міжнародно-правові стандарти та українське законодавство : навчальний посібник. Запоріжжя : ЗНТУ, 2018. 326 с.

4. Шишка Р. Б., Сергієнко В. В. Митне право України : навчальний посібник. Харків : Еспада, 2002. 296 с.

5. Гребельник О. П. Основи митної справи : навчальний посібник. К. : Центр навчальної літератури, 2003. С. 9–47.

6. Митний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>.

7. Сайт Державної фіскальної служби України. URL: <http://sfs.gov.ua/diyalnist-mijnarodne-vsесvitna-mitna-organizatsiya>.

8. Острікова Т. Двобій з митними проблемами: що робити у міжнародному напрямі. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2019/08/22/650815>.

9. Сайт Юрист-UA.net. URL: <https://urist-ua.net>.

10. Угода “Про Асоціацію між Україною та ЄС”. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011.

11. Гуменюк О. Еволюція системи митно-тарифного регулювання. Науковий вісник Мукачівського державного університету. 2018. Вип. 14. С. 784–791.

12. Сабадаш В., Казбан А. Орієнтири національної митної політики в умовах торгово-економічної інтеграції. Механізм регулювання економіки. 2014. № 2. С. 123–133.

REFERENCES:

1. Storozhuk, O. V., & Svyrydenko, H. M. (2017) Mytno-taryfne rehuliuвання yak faktor

zabezpechennia zovnishnoekonomichnoi bezpeky derzhavy v umovakh intehratsii [Customs tariff regulation as a factor of ensuring the foreign economic security of the state in the conditions of integration]. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky – Global and national problems of economy*, 17, 43-47 [in Ukrainian].

2. Zaitsev, V. (2017) Mytna polityka Ukrainy v konteksti yevrointehratsiinykh vidnosyn [Customs policy of Ukraine in the context of European integration relations]. *Visnyk ekonomichnoi nauky Ukrainy – Bulletin of economic science of Ukraine*, 2, 43-47 [in Ukrainian].

3. Denysenko, V. V. (2018) *Pravove zabezpechennia mytnoi polityky: mizhnarodno-pravovi standarty ta ukrainske zakonodavstvo [Legal support for customs policy: international legal standards and Ukrainian legislation]*. Zaporizhzhia: ZNTU [in Ukrainian].

4. Shyshka, R. B., & Serhienko, V. V. (2002) *Mytne pravo Ukrainy [Customs law of Ukraine]*. Kharkiv : Espada [in Ukrainian].

5. Hrebelnyk, O. P. (2003) *Osnovy mytnoi spravy [Basics of customs]*. Kyiv: TsNL [in Ukrainian].

6. Mytnyi kodeks Ukrainy [Customs Code of Ukraine]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17> [in Ukrainian].

7. Sait Derzhavnoi fiskalnoi sluzhby Ukrainy [Website of the State Fiscal Service

of Ukraine]. *sfs.gov.ua* Retrieved from <http://sfs.gov.ua/diyalnist-/mijnarodne-/vsesvitna-mitna-organizatsiya> [in Ukrainian].

8. Ostriкова, T. (2019) Dvobii z mytnymy problemamy: shcho robyty u mizhnarodnomu napriami [Dueling with Customs Problems: What to Do Internationally]. *www.epravda.com.ua* Retrieved from <https://www.epravda.com.ua/columns> [in Ukrainian].

9. Sait Yuryst-UA.net. [Lawyer-UA.net website]. *urist-ua.net* Retrieved from <https://urist-ua.net> [in Ukrainian].

10. Uhoda “Pro Asotsatsiiu mizh Ukrainoiu ta YeS” [Agreement on the Association between Ukraine and EU]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011 [in Ukrainian].

11. Humeniuk, O. (2018) Evoliutsiia systemy mytno-taryfnoho rehuliuвання [Evolution of the Customs Tariff Regulation System]. *Naukovi visnyk Mukachivskoho derzhavnogo universytetu – Scientific Bulletin of Mukachevo State University*, 14, 784-791 [in Ukrainian].

12. Sabadash, V., & Kazban, A. (2014) Oriientyry natsionalnoi mytnoi polityky v umovakh torhovo-ekonomichnoi intehratsii [Landmarks of national customs policy in terms of trade and economic integration]. *Mekhanizm rehuliuвання ekonomiky – The mechanism of regulation of the economy*, 2, 123-133.